

D A N I C A.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIII.

V Ljubljani 19. maliga serpana 1860.

List 15.

Sveti očetje papeži Pijl.

Kratek popis njih življenja *).

Ime Pij pomeni po slovensko „bogaboječ“ ali „pobožin.“ — De so bili sveti očetje papeži tega imena tudi vredni, tako imenovani biti, hočemo iz njih življenja se bolj na tanko prepričati.

Sveti oče Pij I. so bili naš sosed, in bi rekel, skorej tudi naš rojak, ker bili so v bližnjim mestu Ogleju rojeni. So pa posebno z zvičajnimi krivoverci silno dosti opraviti imeli in so jih z Božjo pomočjo popolnoma osramotili (**). Zapovedali so, de device, ki se samostanskiga življenja žele poprijeti, zamorejo tega se le po dopolnjenim pet in dvajsetim letu deležne biti. Dalje, de se praznik precastitiga vstajenja našiga Gospoda Jezusa Kristusa le v nedeljo smé obhajati. Po tem pa, de so devet let in pol sveto Cerkev z modrostjo in apostojsko serčnostjo vladali, so bili zatoženi, de so naj veči sovražnik malikov, torej v ječo verženi, kmali pa pod rimskim cesarjem Antoninam Pijem so mučenik za Jezusa in sveto vero svojo kri prelijo.

Papež Pij II., če prav na Laškem v mestu Sieni rojeni, se ravno tako naši zvati zamorejo, in sicer zato, de so bili svetovavec nekdanjiga rimsko-nemškiga cesarja Friderika IV. (III.), ki je bil izmed prededov naše prisvitle cesarske rodovine. Pa še bolj jih za voljo tega svoje smemo imenovati, ker so pred 400 leti nekoliko časa vikši pastir naše svete teržaške cerkve bili. Njih naj perva skerb, ko so bili papež izvoljeni, je bila, kristjanskim oblastnikom pisati in jim goreče priporočati, de bi svoje domače razpertije opustili, ter se sklenili zoper Turka, ki je prav takrat po otocih srednjiga morja in pa po Serbii hudo rogovilil in se hotel Ogorskiga polastiti, in de bi tega naj ljutnejšiga sovražnika kristjanskiga imena od mej katoliškiga sveta odpodili. Zraven tega so pa tudi z vojaki in pa skorej z vso svojo dnarno gotovino kristjanske oblastnike zoper omenjeniga sovražnika podpérali. Pa se ni dalo, kakor so želeli, naj več za tega voljo ne, ker je tadanji kralj madžarski Matija Korvin več obetal, kakor pa v resnici storil. Ta gibčni papež so pet let sveto Cerkev vladali in na smertni postelji svojo do Matere Božje vneto ljubezin nekimu pričujočimu kardinalu s temi besedami popričali: „Vedite, de kar sim se bil iz serca enkrat izročil prečisti Materi Božji, sim enkrat v kužni, večkrat v smertnih boleznih, in več potov prav v očitnih nevarnostih svojiga življenja otet bil, tako de moram reči, de za Bogam moram le samo Marii se zahvaliti za svoje življenje, za čast in za vse srečne pri-godbe.“

Pravijo tudi, de takrat, ko so ta papež še cesarski svetovavec bili, jim je Žigmund zlahtni Lamberg, ki je bil

*) Izpisek nagovora, ki ga je imel neki duhovnik teržaške škofije do svojih ovčic po veseli vernitvi svetiga Očeta Pija IX. v Rim l. 1850.

***) Mej drugim Valentina in Marciona.

cesarjev dvorski kaplan, prerokoval, de še s časam tjaro (papeževo krono) nosili bojo. Na to odverne Pij: „Če bom jez papež, bote Vi škof.“ In obojno se je dopolnilo. Uni so papež, in ta, Žigmund, so bili od njih prvi Ljubljanski škof oklicani.

Papež Pij III., rojen Siencan in sestrič Pija II. Pobožen in pravičen mož, so bili katoliškemu svetu zavoljo svojih lepih čednosti obudili veliko upanje in veselje. In resnično, komej tijara zališa njih častito glavo, je njih naj perva skerb, razuzdane šege in nrave tiste dobe zatirati, napčnosti, ki so se bile v sveto Cerkev vrinile, iz nje trebati; razpertijo, ki je skorej po vsih deželicah in mestih na Laškem razsajala, vžugati in pa v kratkim zbor vikših duhovnih pastirjev v Rim poklicati. Pa kakor znani pregovor pravi: „Človek obrača, Bog oberne;“ taka se tudi temu pobožnemu papežu pripeti. So namreč 26. dan svojiga vladarstva v Gospodu zaspali v veliko žalost in britkost vsih pravičnih katolicanov. Na njih raki, pravi neki zgodovinar tiste dobe, so ali prelivale se serčno-žaljne solze po vsi obilnosti, ali se pa serca pričujočih v silni žalosti topile.

Papež Pij IV., rojen Milančan, ujic slavniga svetnika Karola Boromeja, nekoliko časa vikši škof v Dobrovniku (Raguzi), so posebno tri praznike Gospoda našiga Jezusa Kristusa z veliko častjo vsako leto obhajali, to je, velikonočno nedeljo, dan svojiga rojstva, Božič, ki so bili ta dan papež izvoljeni, in pa praznik Gospodoviga razglašanja ali svetih treh Kraljev, ker so tisti dan papež posvečeni bili. Pravici so bili ojster podpornik. Strašno je takrat v Nemčii vrelo. Dokončali so sveti Tridentinski zbor in si tudi vse prizadeli, de niso Turki naših dežel napadli. Papeževali so štiri leta in sklenili svoje pozemeljsko popotvanje v pričujočnosti svojiga sestriča svetiga Karola Boromeja in pa svetiga Filipa Nereja z letemi besedami svetiga pisma: „Zdaj spustiš svojiga služabnika, Gospod! po svoji besedi v miru.“ (Luk. 2. 29.)

Sveti papež Pij V. so bili na Milanskim rojeni od ubozih staršev. Ako ravno enoglasno papež izvoljeni, vender le samo na veliko prošinj in nadlegovanj to tako težavno čast prevzamejo. Neizrečeno je bilo pri njih nastopu veselje pobožnih, ravno tako pa tudi velik strah malopridnih. Ker sveti oče od tega strahu slišijo, rečejo: „Zaupam v Boga, de bom z njegovo pomočjo takó papeževal, de več Rimljanov enkrat čez mojo smert žalovalo bo, kakor jih pa zdaj čez moje povikšanje zdihuje. Lepa lilija deviske čistosti, si vse prizadevajo, de nedolžnosti devic in pa svetosti zakonske zaveze se ne nastavlja zapeljevanja peklenska past, zatorej pa tudi ukažejo vse sužnje temnotnih del iz njih posestva spoditi. Ojstro kaznujejo preklinjavce, pijanstvo in nespodobne šege v oblačilih. Nadalje pričnejo stirdeseturno česenje in molitve presvetiga Rešnjiga Telesa. Zoper Turka podpirajo z mnogim zakladam takó rimsko-nemškiga cesarja na Madžarskim, kakor tudi Španjole in

Benečane na morji. Posebno slavna je bila zmaga Joana Avstrijana v letu 1571 vstric Lepantinske luke nad Turki, ki so v ti morski bitvi 150 brodov in okoli 30.000 vojakov zgubili. To zmago neusmiljenih sovražnikov svete katoliške Cerkve so ta sveti papež zraven Boga naj več pripisovali prečisti Devici Marii. Pa le malo so to slavno prigodbo preživeli. Strašne bolečine jih napadejo, štirideset dni — tje do smerti neizrečeno terpijo, ali poterpežljivi kakor nekdanji Job le samo te besede prav pogostoma ponavljajo: „Gospod! pomnoži bolečine, pa tudi poterpežljivost poobiljšaj.“ Vodili so čola svetiga Petra okoli sedem let. Leta 1712 so bili slovesno svetnik oklicani.

Papež Pij VI. so bili rojeni Česenčan *). Pod njimi so tadajšnji rovarski Francozje zadnje leta njihoviga življenja v Rimu hujše ravnali, kakor pa v sivih časih divjaške rodovine Galijanov in pa Vandalov. Vse kar je bilo sloviti ga ali pa dragiga, naj si bodo malarije, kipi, posode, redke bukve ali pa necenljivi rokopisi, so si ali posvojili ali pa v Pariz odpeljali. Premoženje Rimljanov, čast in čistost žen in devic so ljuti galijanski sibiriti **) prav toliko poštovali, kakor lisica mlado družinico uboge koklje, ali pa grabljivi volk nedolžnost pohlevniga jagunjeta. Z obljubami, z zukanjem in pa z zvijačami hočejo Francozi svetiga Očeta pregovoriti, da naj se vladi svoje dežele odpovedó in jo njim zročé. Ker pa papež tega ne dovolijo, jim viksi vojni oskerbnik, nek zarobljen kalvinsk Švajcar, ***) zapové, se neutegama iz Rima pobrati. Ali ker mu papež serčno odvernejo, da drugač svojiga sedeža zapustili ne bodo, kakor le prisiljeni, ukaže vojakam napasti svetiga Očeta, jih v slabo starikasto kočijo spraviti in iz rimskiga mesta in dežele tirati. Naj prvo se ustavijo v nekim samostanu v Sienu in tu nekoliko časa živé. Med tem se pa v Rimu v Njih pojatinu ****) prav taka godí, kakorsno nam jo sveto pismo od babilonskiga kralja Baltazarja pripoveduje (Dan. 5. 23.) Tu so roparski malopridneži počeli dela, od kakorsnih govoriti nam sramožljivost prepoveduje. Iz Siene so se presilili papež v Fiorenco, kjer jih je véliki vojvoda, ud naše cesarske rodovine, sprejel s spoštovanjem pobožniga sina svete Cerkve. Celo leto so tu prebivali. Ali komej se Francozje toškanske vélike vojvodine po volče polastijo, jetnika papeža neutegama dalje tirajo. Zastonj terdijo zdravniki, da sila priletni in bolehní sveti Oče brez smertne nevarnosti potovati ne smejo. Kratek pa ljuten odgovor je: „Nič ne dé, živ ali mertev — mora na Francosko.“ Torej čez osemdesetletniga starčka papeža vlečejo brez usmiljenja naprej. Njih družniki jih, ker se tudi več na noge opreti ne morejo, v voz in iz voza nosijo, in marsikaterimu pri tem opravilu grenke solze po licah lijejo. Ali sveti Oče Pij, pozabljivši svojiga lastniga terpljenja, jih tolažijo, rekoč, da jim je previdnost Božja to odločila, in da jih družiga n'č bolj ne terpinči, kakor viditi, da njih zvesti toliko in le zgolj za njih terpijo. Večkrat zdihnejo: „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpušamo svojim dolžnikom.“ Ko jih na Francosko privlečejo, jih zarinejo v terdnjavo mesta Brianzon-a in zaprejo v ozko, neprijetno in temno izbico, ki ima le eno samo okence. Tu je zdaj prebivališče naj viksiga dušniga pastirja vsih katoličanov, ki jih je dosihmal iz sloviti ga Vatikanu vladal. Ali tudi tukaj le malo časa ostanejo. Tudi tukaj se francoskim bogotajcam glorok, bolehen in, bi djal, umirajoči sivček preveč nevaren zdi. — in zapovejo, ga drugam vleči. Vender pa to žalostno popotovanje je za svetiga Očeta bolj slovesno bilo, kakor pa pozneje za tako mogočniga Bonaparta po naj kervavših zmagah vernitev v Pariz. Visokimu jetniku očitna preserčnost, oholimu roparju tavajoča hlimba na pot hiti; viksimu pastirju svete Cerkve, ki ga kakor mučenika in škofa svetiga Ignacija v starodavni dobi oro-

slani s človeškim obrazam stražjo, poje verno ljudstvo vsake starosti svojo iskreno „Hosano,“ premagavcu sveta tudi tuli pariška derhal svoj dvomni „Živi.“ Slabi voz, ki ponizniga namestnika Kristusoviga vozi, zaljšajo venci, ki jih je roka serčne ljubezni spletla, prevzetnim francoskim ljudovladja ogredijo od zlatá leskečo kočijo še od kervi sobratov se cedéci bodaki; svetimu Očetu, ki toliko lastniga nimajo, kamor bi glavo položili, pobožne matere svoje otročiče molé, da jih blagoslovijo, posvetniga oblastnika Francozov, pred katerim se Evropa trese, kažejo serdite žene svojim rojenkam se deróče: Preklicujte ga umorivca svojih očetov in bratov! Časti vredni sivi lasje in pa nezasluzena nesreča pervaka katoliškiga svetá z milimi solzami zalivajo oči vernikov, ki so srečo imeli, ga viditi, in v vsi svoji resnici se skazuje pregovor, ki pravi: „Kdor solz ne zna točiti, ne zna ljubiti.“ Na zgodovinski klobučik strahovavca toliko vladarjev gleda svet z grozo in z divjoserdam. — In vender se oba približujeta: sveti Oče — tihoti mirne rake, in Bonaparte — temenu svoje častizertnosti. Prijazna večernica — zahaja, in strašna repača — se razkošatuje. — — Visoka starost, dušno in telesno terpljenje piha dan na dan močno in le močnejše v blede iskricice papeževiga življenja, in v god svetiga Jerneja 1799 blago dušo svojimu Stvarniku zročijo, po tem ko so po Jezusovim zgledu za svoje sovražnike in preganjavce molili, jim iz serca odpustili in okoli svoje mertvaške postelje stoječe trikrat blagoslovili. Papeževali so štir in dvajset let, šest mescov in štir dni. Še le 31. prosenca 1800 je bilo dovoljeno zanje, kakor se spodobi, bilje in pa drugo duhovsko opravilo slovesno obhajati. (Dal. nast.)

Roženkranček Marije Device čistiga spočetja.

Ta lahka, kratka, pa zlo koristna molitvica se je jela pri nas močno razširjati; torej bo zanesljivo slehernimu všeč, od te pobožnosti kej več slišati. Visokočastitljivi gosp. véliki definator O. Salezi Volčič od te molitvice to-le pišejo:

Zastran vprašanj vis. čast. g. K. sim z velikim trudom to-le zvedil. 1. Pobožni kapucinski redovnik O. Bonaventura, Ferarčan, je bil v Ferari kronico B. Marije Device čistiga spočetja zložil in med ljudi razširil. Kdaj ravno se je to zgodilo, mi ni znano, vender javalne davno poprej prejden je bila v Rimu znana. Bila je pa kronico (roženkranček M. D.) v Rim prinesla neka kneznja Gabriela mesca kozoperska 1847. Tukaj jo je pobožna grafnja Evzebija Buffoni, vdova grafuja Bertinelli, goreče priporočala in razširjala. Ni pa imel taki roženkranc še papeževiga poterjenja, niso bili za njegovo molitev še nikakoršni odpustki podeljeni od sv. Stola. In ravno imenovana grafnja Bertinelli je do papeža Pija IX. prošnjo vložila, da bi pridobila poterjenje in nekatere odpustke za to pobožnost. Ali iz poniznosti in previdnosti tega ni storila v svojim imenu, ampak v imenu mnihov Kamaldulencanov samostana Montis Coronae blizo Perugia, v kateri družbi je bil eden njenih sinov mnih. Nato so papež kronico poterdili, in z odpisam 9. svečana 1852 za njeno molitev 100 dni odpustkov podelili. To poterdivno pismo je bilo vsled prošnje grafnje Bertinelli imenovanim kamaldulenskim mniham poslano, in njih viksi imajo po papeževim privoljenji še zmiraj oblast kronice (roženkrančke) blagoslovljati in drugim ravno to oblast deliti.

Začetnik te molitve O. Bonaventura Ferarčan je pozneje spoznal, da je naučenje roženkrančka, kakor ga je bil v začetku zložil, za nevedne in ki brati ne znajo, nekoliko pretežko; torej je pri apostoljskim Stolu prošnjo vložil, naj bi Njih svetost blagovoljno dopustili, da k zadobljenju odpustkov naj se več ne tirja, razun kar si slehern lahko v spominu ohrani, da naj se namreč pri vsakim treh odstavkov pobožno moli: „Česeno bodi sveto in neo-

*) Česena mesto na Rimskim. **) Nesramočii. ***) Po imeau Haler. ****) Vatikanu.

madežano spočetje Marije Device! 1 očenaš, 4 česena-
marija in čast bodi. . . Privoljenje te prošnje je v odpisu
(breve) Pija IX. 22. rožnika 1855, v katerim je tudi od-
pustek na 300 dni povisan. —

Če tisti, ki ima oblast te roženkrančke blagoslovljati,
tudi z ravno tem ob enim ima oblast, svetinjice Marije D.
blagoslovljati, odgovorim, de, vendar s prideržkam. Ako
je bila namreč mala svetinjica B. M. D. čistiga spočetja že
pred blagoslovljenjem privezana, potem je svetinjica z ro-
ženkrančkam ena celota, se kakor enota ima in časti. In
kakor tako enota smé, kdor ima oblast roženkrančke bla-
goslovljati, ob enim tudi privezano svetinjo blagosloviti. . .
Torej naj se vselej svetinjice pred blagoslovljenjem k ro-
ženkrančkam privežejo. . .

To so pisali v. č. g. veliki defnitor O. Salezi Volčič
zastran roženkrančka čistiga spočetja v listu 9. prosenca
tekočiga leta. V Ljubljano se je ta molitvica iz Terzaškiga
zasejala, in neki ondotin goreč gospod so tudi nekterim
ljubljskim duhovnam poskerbeli za oblast, te roženkrančke
blagoslovljati. Tudi se zamorejo lepi roženkrančki za to
molitev ondi prav po ceni dobivati. Pred nekaj tedni je bil
z dovoljenjem visokočastitljive ljubljanske vélike namestnije
natisnjen listek s podobo čistiga spočetja in z vodbo, kako
se ta roženkranček moli. V poduk naj ta nauk tû podamo
bravcam, desiravno ga je Danica že pred nekaj časam raz-
glasila. Taki le je:

Roženkranček

v čast čistiga Spočetja prečastite Device
MARIJE.

Ta roženkranček se v treh versticah tako moli:

V imenu † Boga Očeta, in † Sina, in † svetiga
Duha. Amen.

I. Verstica:

„Češeno bodi sveto in neomadežano spočetje Device
Marije.“

1 „Očenaš . . .“, 4 „Češena si Marija . . .“, in na
zadnje: „Čast bodi Bogu Očetu . . .“

II. Verstica:

„Češeno bodi . . .“, kakor zgorej.

1 „Očenaš . . .“, 4 „Češena si Marija . . .“, in na
zadnje: „Čast bodi Bogu Očetu . . .“

III. Verstica:

„Češeno bodi . . .“, kakor zgorej.

1 „Očenaš . . .“, 4 „Češena si Marija . . .“, in na
zadnje: „Čast bodi Bogu Očetu . . .“

Sveti Oče Pij IX. so 22. junija 1855 podelili vsm
vernim 300 dni odpustka, kolikorkrat kdo ta roženkran-
ček pobožno in skesano moli; kdor ga pa vsaki dan celi
mesec moli, zadobi popolnoma odpustek, če med tem
časam enkrat zakramenta sv. pokore in sv. Rešnjiga Telesa
vredno prejme, in na dan sv. Obhajila na papežev na-
men moli.

Ti odpustki se zamorejo tudi dušam v vicah v prid
oberniti.

Tudi zadobi 100 dni odpustka, kolikorkrat kdo
svetinjico čistiga spočetja Marije Device pobožno kušne, in
zraven reče: „O Marija, brez madeža spočeta, prosí za
nas, ki k Tebi pribežimo.“

Z dovoljenjem visokočastitljive Ljubljanske Vélike Na-
mestnije.

Elizabeta Seton,

začetnica in prva prednica usmiljenih sester v zveznih
državah severne Amerike.

(Dalje.)

Šest blazih duš, ki jih je gnala goreča ljubezen do
Boga in vnema za njih lastno posvečevanje, nasledovati
zglede Elizabete Seton, je bilo ostalo v Baltimoru v hiši,

kjer so pred njenim odhodom v redovni družbi živele. Tudi
le-té Elizabeta k sebi povabi, s katerimi se sklenete še dve
mladi ženi. Tudi sina Elizabetina spremljata to družbo in
se podasta v vstav na Šmarni gori, de sta bližej svoje
matere. S ponižno nezaupljivostjo sama do sebe, s popol-
noma podverženostjo pod vsigamogočno roko Božjo in v
zanesljivosti do duhovnih vodnikov, ki jih ji je bila Božja
previdnost dala, se zedini z njimi ravno v god sv. Ignacija,
misijonskiga pomočnika v Marilandu, in prične svojo novo
družbo. Sebe in svojo družbo je Elizabeta Seton zročila
v varstvo sv. Jožefa, in prva sv. maša se je ondi brala v
njegov god 19. sušca 1810. To leto ji je umerla svakinja
Cecilija Seton mirne in srečne smerti. Elizabeta prične
to leto šolo in ima veliko otrok s tistiga kraja in iz okolice.
Z neprenehljivo gorečnostjo je ta blaga duša delala za
šolo in svoje duhovne hčere, ter jih je z zglede in z be-
sede ravnala k ljubezni do svete ubožnosti, zatajevanja in
k veliki zvestobi v pobožnosti.

Leta 1811, 10. vel. serp., se verne škof Flaget s Fran-
coskiga in prinese postave sv. Vincencija Pavlanskiga seboj.
Prestavijo jih v Angleško in s privoljenjem viksiga škofa
Carolla nekoliko spremeneč, de se šegam deželnim bolj pri-
ležejo. Dubois, vodja marijanskiga vstava, je bil 12. pros.
1812 sestram prednik izvoljen. Seton postave sv. Vincen-
cija kakor posvečeno zalogo sprejme in vse svoje žive dni
enako ljubezen in spoštovanje do njih ohrani; še njene po-
slednje besede so bile opominovanje do njenih duhovnih ses-
ter, de naj té svete postave ljubijo in spolnujejo. Velevalo
pa te postave, de naj se družba vlada od prednice, na-
mestnice in dveh svetovavk, ki se vsako tretje letjo z ve-
čino glasov volijo. Nobena ne more čez dvakrat zaporedama
biti prednica; razloček so naredili vendar pri Elizabeti Seton,
ker so sestre želele z enim glasam, de naj vse svoje žive
dni prednica ostane. Ni pripušeno usmiljenim sestram, se
pred triletno poskusnjo z obljubo zavezovati, in tudi potlej
le za eno leto obljubo storé, in potem jim je na voljo pušeno,
družbo zapustiti, ako se jim primerno zdi. V dolžnostih
in v duhu se ne ločijo od unih družb, ki živé po začetni
vstanovitvi sv. Vincencija. Ta sveti mož svojim duhovnim
hčeram ni bil naložil družiga, razun terpečimu človestvu
neprenehama pomagati. On pravi v svojih vstanovitvah, de
ne bodo imele družih kloštrov razun stanovanj ubožnih, ne
družih sobic ali celic razun mestnih ulic in prebivališ po
bolnišnicah, ne družih priporov (klavzúr) razun pokoršine in
svete sramožljivosti. To je bila njih obširna in dobrotna
delavnost, to so bile navodbe, po katerih so se imele vla-
dati. Te blage duše, vidni angeli previdnosti Božje, zveste
vstanovitelj svojiga začetnika, so obuille začudovanje vse
Evrope, ker bile so matere sirotam, so otročiče učite, bol-
nikam, udovam, postarnim, slabotnim pomagale in s'regle,
jetnike in na galejah vsužnjene obiskovale, sramožljive u-
božce po hišah, in celo po bojiših umirajoče vojake tolažile.
Ravno tako junaško in prečudno se je njih darovavnost in
pomoč do bližnjiga tastran atlantiškiga morja (t. j. v Ame-
riki) skazovala. Vse, ktere so se navzele čutji matere
Seton, ravno tista blagosercnost poživljuje, ki se razvese-
ljeje ohladovaje ubogim in terpečim njih britkosti.

Bog, kakor dobrotljiv Oče, poskuša svoje zveste otroke
na njih popotvanji skoz življenje zdaj s britkostimi, zdaj s
toložili. Tako je bilo tudi z materjo Seton. Njena naj
stari hči, tudi usmiljena sestra, ji je umerla v svojim
osemnajstim letu 1812. — M. Seton je vsaki dan hodila
v razne šolske oddelke pomagat sestram. De bi odreja
bolj teknila, je nagnjenja pri otrocih izpazovala in si njih
zaupanje pridobivala. Ko je njih serca v oblast dobila, jih
je pri vsaki priložnosti z ljubeznijo do čednosti navdih-
vala. Bolj odrašene rejenke je učila lastnosti, ki so lepota
mater in hišnih gospodinj, kakor tudi čednosti, ki življenju
sleherniga kristjana poštenje delajo. Obracala je vso sker-
ljivost na njih telesni in dušni blagor. . . Ko se je pri-

kazala med mladino, se je vsako oko veselja lesketalo in ji kakor vesel pozdrav naproti migalo; njen prihod je bil namreč znamenje, de bo vsaka dobila dobrovoljno, spodbudivo in poživljivo besedo. (Dal. nasled.)

Vekaj lepiga iz žitljenja Pija IX.

Neki dan se primuza v papeževe predstanisa v Rimu majhen, revno pa čisto napravljen fantek. Straže ga hočejo odpraviti; deček pa tiši, de hoče k papežu. K temu pričkanju pride eden papeževih hišnikov. Tudi ta fantku dopoveduje, de tukaj ni zanj. Ker pa le tiši vanj, de naj ga saj za trenutek k papežu pusti, mu poslednjič reče, de naj čaka, in gre sv. Očetu to reč kakor norčevaje pravit.

Pij IX. precej ukažejo, de naj deček pride. Ga pokliče. „Kaj bi rad tukaj, moj otrok?“ ga papež z očetovskim glasom vprašajo. — Brez nar manjši zaderge odgovori mladence: „Rad bi študiral, starši pa mi ne morejo bukev napraviti, in kadar jih prosim, vselej pravijo, de mi jih bojo papež kupili. Pa že tako dolgo terpi, de jih ne dobim; zato sim sam prišel gledat, kaj zadržuje.“ — „Koliko denarja ti je treba?“ — „Do 50 paolov!“ (Kakih 12 gold.)

Papež se nasmehljajo in ukažejo hišniku, de naj dá fantu 2 tolarja, to je, 20 paolov. Fante vzame denar, pa kalno pogleduje — zdaj 2 tolarja, zdaj Pija IX. Poslednjič jo zaróbi: „Ne bodite hudi, sveti Oče! s tem si ne morem bukev kupiti.“ Z nar večí blagovoljnostjo v obrazu mu pomolé papež 2 zlata denara, vsaciga po 2 terdnjaka v vrednosti. Deček močno stermi (ker imel jih je v roci — 50 paolov, ki jih je prosil), in hiti proč, de bi bil skorej od veselja zahvaliti se pozabil. Tik za njim gre eden papeževih hišnikov z naročilam, paglavica ne iz oči pustiti. Vernil se je res z naznanilam, de je bil fantalin v prvo tekel k bukvarju in je potem bukve in mali ostanek denara ubogi materi zvesto domu prinesel. To je Pijevo serce srečnimu fantu še bolj naklonilo in so mu mesečni pomoček odločili, s čimur je lahko svoje učenje zverševal.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Milostljivi knez in škof prečastitljivi gospod Jernej Vidmar so si 6. t. m. visokočastitljiviga korarja in stoljniga prošta ljubljanskiga gospoda Antona Kosa izvolili velikiga namestnika v duhovskih rečeh s posebnimi v ta namen podeljenimi pooblastili. — 23. t. m. bodo Milostijivi škof delili zakrament sv. birme pri Fari poleg škofje Loke, 29. t. m. pa v Ljubljani.

— Njih Milost bodo letas gg. bogoslovcam v naslednjim redu svete redove delili: 27. t. m. tonzuro in štiri manjši posvečevanja; 25. subdiakonstvo; 26. diakonstvo; 29. mašniško posvečenje. 20. t. m. bodo tudi bogoslovcu iz reda sv. Franciska 4 manjši posvečevanja podelili.

Ljubljanski gimnaz. učenik g. Vonbank pride za učenika na gimnazijo v Innsbruck.

Iz Ljubljane. Stara in naj lepsi bratovšina vedniga čišenja sv. Rešnjiga Telesa se prav veselo razširja, odkar je bila v Ljubljani razstava njenih izdelkov za ubožne cerkve in jo je bila Visokočastitljiva namestnica ljubljanska vnovič priporočila. Že ima 1374 deležnikov iz raznih krajev, in če bo tako pospeševala, se jih smemo kmalo več tavžent nadjati. Vsako blago serce se veseli, ko se sv. Rešnje Telo moli in časti.

Iz Ljubljane. K spominku našiga ranjciga rojaka, misijonarja Knobleherja, smo na posredovanje prečastitljiviga korarja in stoljniga dekana gospoda Jožefa Zupana pridobili redko delo ranjciga Langusa, ki se mende med njegove naj izverstniši izdelke šteje, namreč veliko tablo, ki pred oči stavi podobo ranjciga Naceta Knobleherja v njegovih nar lepsi dobi, ko je bil l. 1852 iz Afrike prišel v Ljub-

ljano. Od imenitniga rojaka imenitni rojak izverstno v podobo posnet, zares neprecenljiv spomin, ki bodo gotovo vsi darovavci za Knobleherjev spominik zadovoljni in gospodu dekanu hvaležni, de so nam ga preskerbeli ter se domovini ohrani. Veljá 65 gold. n. dn., ktere smo splačali z denaram, ki se je za ranjciga spominek nabral, in se zanašamo, de bo vsim prav. Podoba je zdaj pri v. č. g. dekanu, kdor bi jo želel viditi. Primerin prostor za njo, menijo gospod stoljni dekan, bi bila semeniška kapela. Zares bi se težko pripravniši kraj dobil. — Za Knobleherjev spominek je tedej dosihmal: 1) 100 gold. za obletnico v njegovim rojstnim kraji Škocijanu vloženi; 2) spominek za hartumsko kapelo dogotovljen, kar je undan Danica obširniši povedala; — tudi denar zanj smo ravnokar odpravili; 3) podoba njegova, od ranje. Langusa posneta, od Langusovih hčeri kupljena; 4) že davno v Neapel pisano, kako bi se tamkej dala obletnica in primerna tabla z napisam napraviti, na kar pa ni odgovora. Nar večí del denarja je pa še v ljubljanski hranilnici.

Naj pristavimo tukaj, kar morebiti vsaki ne vé, de je ranjki g. provikar tudi pesnik bil. Slovenske in nemške so se mu snovale spod perstov. Gosp. provikar Kirchner je poslal nektere liste iz dnevnika ranjciga našiga rojaka, med kterimi je naslednja v metelčici, v kteri ne čerke popravili nismo:

Poučna pesem romarja.

Pouivajte drage duve,	Naj molji svata wumene,
Kterah svét ne ovumi,	Odpodi vam zlata mir;
Postle vam so bladne ruve,	Shladil bo le vam hrepene
Ktere trud vam omžhji.	Tih'ga neba qista vir.

Sladko naj zdej vam se saue

Naj ne blémeq vam oqi;

Sej gromene in bliskane

T'ga xivleua k'mal maní.

Lublana 19. velkaga travna 1839.

K temu še kaj nemškiga:

Abend - Wehmuth.

Wenn des heitern Abendhimmels Milde
Durch die düstern Eichenhügel stralt,
Und die Abendröthe die Gefilde
Zauberisch zu Paradiesen malt,

Dann versenkt mein Geist sich mit Entzücken
In die Tempelhallen der Natur,
Schwebet hin mit freudetrunk'nen Blicken,
Durch das Zauberreich der Abendflur,

Wie von dem in Gold getauchten Westen
Her der Sonne Scheidestrahle erglüht,
Wie er mildreich hin auf der Verwesten
Grabeshügel melancholisch sieht.

Tiefer, tiefer senket er dann nieder
Langsam sich ins rothe Flammenmeer,
Sanft begleiten munt're Abendlieder
Ihn von nahen Winzerhütten her.

Bis des Hesper's Strahlen bleich erglänzen,
Hin der Halbmond durch den Aether schwimmt,
Wo die Nacht mit gold'nen Sternenkranzen
Still die Bahn um ihre Achse nimmt.

St. Canzian den 15. Sept. 1840.

Iz Kanne gorice. Naš visoko častiti gospod fajmošter Jernej Uršič so tretjo nedeljo po Binkostih po višjim privoljenji slovesno blagoslovili dva nova altarja. Poprejšnja stara altarja je bila v več kot 100 letih močvirnost in červivost tako ugnala, de je bilo novih treba. Naredil ji je v Radolici znani podobar g. Janez Vurnik lično in lepo, de sta vsakimu všeč. Na moški strani je Marija

Devica dobrija sveta; na ženski pa sv. Jožef. Podoba Marije Device, ki je poprejšnja ostala, in je v oklepu s srebram obloženim, pozlačenim in s šipo na altariju, je od slavno znaniga tukajšnjiga rojaka ranjega Langusa. Tudi še dve drugi podobi ste od tega malarja, namreč: Glava Jezusa in Marije, kateri je bil imenovani umetnik iz spoštovanja gospod fajmoštru podaril. Marija je po Rafaelu, kateri je pred 427 leti živel in se do zdaj šteje za nar slavnjšiga malarja, v Rimu povzeta. Gosp. fajmošter so te podobi za cerkev nar bolj vredni spoznali in ji torej svetišu darovali, ter lepšate zdaj altar sv. Florijana in sv. Barbare. Podobi sv. Florjana in sv. Barbare pa ste od slovečiga Mencingerja že pred 100 leti narejeni. Ima tedaj cerkev v Kamni gorici pet podob od slovečih umetnikov. Altarja sta iz prostovoljnih darov omišljena, in stneta nad 700 gold. Naj v. č. gosp. fajmoštra za njih neutrudljivost in stroške, kakor tudi vse blagoserčne dobrotnike Marija z dobrim svetam navdaja, de bodo hodili po pravi poti, ter jim v zadnji uri pride Marija s sv. Jožefam v tolažbo in pomoč.

P. Z.

Družba sv. Mohorja v Celovcu je zdaj popolnoma ustanovljena, od škofa poterjena in od sv. Očeta z odpuški obdarovana; torej vabi njen odbor Slovence, se je vdeleževati in pisavce, ji prav obilno v katoliškim duhu po domače zloženih spisov pošiljati. Namen družbe je, poživljati lepo kersansko življenje in varovati katoliško vero med slovenskim narodom. Družnik zamore biti vsaki katoliški kristjan, ki plačuje po 1 gold. na leto, ali pa na enkrat ali v dveh rokih 15 gold. Družniki, ki postave in pogodbe spolnujejo, se vdeležujejo odpuškov, ki so jih sv. Oče Pij IX. v odpisu 18. vel. travna 1860 družbi podelili, in dobivajo bukve, ki jih bo družba na svitlo dajala in po trikrat na leto razpošiljala. Devet gospodov je v odboru tega društva, zmed kterih je dr. Val. Müller, korar in višji šolsk ogleada, vodja, — And. Einšpieler, duh. svetvavec in katehet, njegov namestnik, — in učenik Ant. Janežič, tajnik te bratovšine. — Bog daj društvu obilno rast v dosego vse pohvale vredniga namena.

Na sv. Višarje od vsih strani sila ljudstva vrè v procesijah in posamezno. Pretečeni mesec je bilo 23,300 obhajanih, 374 sv. maš branih in petih, 38 pridig, 24 slovenskih in 14 nemških. Tudi celovski mil. škof so bili 1. t. m. z 11 duhovni tje gori priromali. Med procesijami ste bile tudi iz Ljubljanske in graške doline, in iz škofje Loke. (Sl. Pr.)

Iz Kanala pri Soči. J. Č. Bravši v zadnjim listu dopis iz Gorice, kako de se v imenovanim mestu god svetiga Alojzija obhaja, se nadjam častitim bravcam Zgodnje Danice vstreči, ako jim dopovem, de se tudi pri nas na kmetih god in pobožnost v čast tega angelskiga mladenca praznuje, in sicer takole: Šest nedelj pred godovnim dnem rečeniga svetnika se približuje vsako nedeljo zaporedama k sakramentama sv. pokore in presvetiga Rešnjiga Telesa nekaj naše boljši mladosti v spomin šest tednov, ki je sv. Alojzi v samostanu Monferatu bil, ter se tako svetih popolnoma odpuškov vdeležujejo. Vsako tistih nedelj ima dotični kaplan po dokončani popoldanski službi Božji priležno kratko premišljevanje iz življenja in od čednosti svetnikovih po redu Šmarnic, in se tudi še kaj zapoje in odmoli. To premišljevanje se pa opravlja spred stranskiga bratovskiga altarja neomadeževaniga in prečistiga Serca Marije Device, na čigar verhu je tudi podoba sv. Alojzija prelepo narisana, ki je tiste nedelje še z velikim vencam olepšana. Lepo in častljivo je to, de pri tem posebnim premišljevanji skorej vsi ljudje ostanejo, ki so pri popoldanski službi Božji, razun če se kaki merzlinec izmuzne. Čeravno imajo naši ljudje ravno tisti čas tudi ob nedeljah veliko opraviti, posebno s svilnimi červeci, kteri so se pa letas prav slabo obnesli, se prizadevajo vendar zgodaj vstati, že ob treh in še poprej zjutrej pred cerkvenimi

vrti čakati, de zamorejo svoje dušne in telesne opravila o pravim času dopolniti. Ko omenjene nedelje pretečejo in se dan sv. Alojzija zazori, je pred zgorej rečenim, tisti dan prav olepšanim altarjem sveta maša, in sicer že zjutrej ob petih, de ljudje, ki so nar več kmetovskiga stanú, svojih del nič ne zamudijo. V sredi maše je zopet ogovor, navadno od sv. Alojzija, in spodbuda k stanovitosti in napredovanju v dobrim. Pri mašnikovim obhajilu stopijo vsi častivci sv. Alojzija in tudi drugi, če so pripravljani, okoli altarja, ktere mašnik pri tistim altariju obhaja s svetimi hostijami, ki jih je nalaš tamkej tisti dan posvetil. Po dokončani sveti maši se dajo poljubiti svetinje svetiga Alojzija, kar je tudi pri družih svetih mašah navada. Bog daj, de bi se ta pobožnost še dolgo let in po več krajih obhajala v čast imenovaniga svetnika in velik prid pobožnih duš! Hvaljen bodi Jezus Kristus, Marija in sv. Alojzi!

Goriški vikši škof so dobili od sv. Očeta odgovor na pismo verne vdanosti goriške nadškofije, v kterim Njih svetost med drugim serčno hvalijo posebno zvesto vdanost, ljubezen in spoštovanje Milostniga vikšiga pastirja, duhovstva in ljudstva do Njih in do apostoljskiga Sedeža, kakor tudi žalost in britkost zavolj krivičnih in cerkvenoropnih naklepov sovražnikov katoliške Cerkve. Pravijo, de so blagi občutki vikšiga škofa in Njih vernih nad vso hvalo zvisani, in so sv. Očeta prav prijazno ginili itd.

Iz Gorice 6. mal. serp. — Ravno 19. t. m. bo leto, kar je gluhonemi Štefan Morpurgo ubežal svojim staršem judovske vere, se pokristjanit, kar se mu je 27. grudna lanskiga leta vsim overam vkljub tudi rès spolnilo. „Danica“ je marsikaj o vsim tem povedala. Od tistiga časa je Štefan vedno v zavodu gluhonemov in se uči mizarstva. Njegovi višji so sploh z njim zadovoljni, ker se pridno obnaša kakor dober kristjan. Ali vendar se je pretekle dni sem ter tje neki glas slišal, de hoče Štefan zopet jud biti. Ta je popolnoma bosa govorica, posneta iz tega, de je bil mladi kristjan svojiga očeta obiskal. Mladič po prejetim sv. kerstu ni s svojimi stariši ne govoril ne jih vidil. Prosi torej nekiga dne svojiga vodja privoljenja, de bi šel k svojim staršem, rekoč: „Razlal sim jih večkrat, preden sim kristjan bil, ali še nobenkrate jih nisim prosil odpušenja, kar bi pa zdaj rad storil, rad bi se z njimi spravil.“ In vodja mu privoli toliko rajši, ker bi Štefan ravno po taki poti očitno pokazal svojim staršem, de jih tudi kakor kristjan vedno in še bolj spoštuje in ljubi nasproti judam, ki navadno sovražijo do smerti, posebno iz svoje zlahte vse, ki se dajo pokristjaniti. Ker očeta prvi in drugi pot ni bil domá dobil, torej gre še v tretjič, de se mu želja spolni. Tukaj, res de je mogel nektere hude skušnjave in napade preterpeti, tode njegova vera in stanovitnost se je le še nar svitlejši pokazala, in vidi se, de je mladič res pravi kristjan.

— 12. mal. serp. Dans, v praznik sv. Mohora, varha naše nadškofije, so se mi obujali vzajemno občutki otožni in veseli. Otožni, viditi se napravljena v mašni plajš iz temno rudeče žametne preproge, ktera je še pred 30 leti zaljšala v Parizi veličastni prestol kralja mogočniga naroda francoskiga. Po smerti Karla X. namreč, ki tu na Kostanjevici počiva, je njegova zlahta, takrat v našem mestu bivajoča, od omenjeniga damaška toliko podarila fari sv. Ignacija, de si je iz njega dva lepa plajša naredila. Tako se na svetu spreminja vse. Prav je imel kralj Salomon, de je zdihoval: „Življenja sim se naveličal, ko sim spoznal, de je pod solncem vse nepopolnoma, vse nečimernost in dušna stiska!“

Za žalostjo navadno prihaja veselje. Spahnili so tudi moje otožne občutke posvetne minljivosti drugi zlahetni in veseli; spomnivši se namreč na naše društvo sv. Mohora, ki postavljeno na cerkveno polje danes vabi vse svoje vnovič pridobljene ude, se vdeležiti popolnih odpuškov, podarjenih mu od sv. očeta Pija IX, kakor je nam bil že naznanil „Slov. prijatelj“ pretekliga mesca. Veseli nas, naznaniti, de

se imenovano društvo tudi med našimi goriškimi Slovenci čversto razširja in de dosmertnih udov dobiva celó iz ženskiga spola. Ali ni to vsem nam v spodbado, če ne v sramoto? Pa gotovo tudi v posebno čast našimu gorečimu Slovenca č. g. Matevžu Pircu, korvikarju, ki se neutrudeno poteguje za slovenšino po celi nadškofiji. Naj bi nam bilo danih več takih gorečih podpiravcov in mladežna Slovenija bi se kmali krepkih nog čutila. Pač želeli bi bilo, de bi se društvo sv. Mohora razkošatilo in obilno udov dobilo zunej mest tudi po deželi med prostim ljudstvom, kteriga izobrazenje namirava. To se prav lahko zgodi. Po mojih in družih mislih ravno po dušnih pastirjih nar lozej. Duhovniki namreč naj bi ga v svoji soseski goreče priporočevali vsakimu, ki ume brate in uterpi goldinar na leto. K vsemu temu ni ravno treba velikiga truda, treba pa je terdne volje, serčne ljubezni do Boga, zavolj kteriga se nam je truditi, živeti in umreti, ter podpirati in razširjati tudi s potam na čelu, kar pospešuje čast Božjo na zemlji in lepšanje našiga duhá. Furlani.

Razgled po kersanskim svetu.

Ogerski kardinal prvostoljnik so se za 30.000 frankov podpisali na papežev zajem. — V kimovcu se začne v Ostrogonu prvi okrajni cerkveni zbor.

Néplap pripoveduje v svarjenje tistim, ki so na slovensko polje zabrodili, od smerti madžarskiga literata starčka Virág-a. Tisto noč, ko se je bil od mertuda zadet zgrudil, so ga našli — brez žive človeške duše; — puta mu je sedela pri glavi, psiček v postelji zraven njega, mačka je po njem hodila. To so bili njegovi strežniki in stražniki. — Brez vsiga ozira na imenovaniga mertvica, od čigar okolišiu nič ne vemo, opomnimo, de je sploh le preveč literatov, kteri hočejo vesoljni svet obtesovati, kerpati in strojiti; nase in na — svoje poslednje, — na svojo večnost pa pozabijo!

V Budimu se je letas opravljala že tretje leto skoz ves mesec rožnik pobožnost v čast presvete Rešnje kervi Jezusa Kristusa, in bolj ko je ljudem znana, bolj se jim priljubljuje. Vsaki dan popoldne je bila pridiga pri velikim številu poslušavcov. Bratovšina presv. Rešnje kervi šteje dosihmal 400 družnikov, in bodo letas sami ogerski kardinal njih imena nesli v Rim, kjer je mati bratovšina.

V Š. Hipolitu je bila 5. t. m. kersena 23letna judinja Marija Jozefa R., ki je po premaganih marsikterih slepilih in obljubah in dolgim pripravljanji srečno prišla v naročje sv. matere Cerve. — Že poprej v 4 letih ste bile v tem mestu 2 osebi iz judovstva sprejete v sv. Cerkev.

V mestu Steyr-u na zgornjim Avstrijskim je bil 8. rožn. l. 1856 neki malopridnež v samostan usmiljenih sester kamen skoz oken v sredo zbranih sester zadegal. Predništvo ga da shraniti, rekoč: „Ta kamen bo enkrat podstavni kamen k ubožnici ali hiši za uboge, ako Bog hoče.“ 8. u. m. je v resnici škof vložil podstavni kamen k ondotni ubožnici, in sicer ravno tisti kamen, ki je bil pred 4 leti ravno ta dan skoz oken v stanovanje vržen. (Kat. Bl. a. Linz.) — Pobožni redovi kersansko življenje zlasti tudi z molitvijo množijo, ktera se v družih stanovih bolj pogreša; torej so satan in njegovi zvesti pajdaši veliki sovražniki pobožnih redov ali ordnov. Na Angleškim, ko se zdaj katoličanstvo silo hitro širi, se množijo z njim vred tudi katoliški samostani; marsikteri mnih se vračajo v poslopja, iz kterih jih je bilo nekđaj luteranstvo iztiralo. V Newcastle-u (Njukestru) se bodo zdaj vernili oo. Dominikani v svoj od 300 let razdjani samostan; ondotni kat. fajmster sam stopi v red in bo redu tudi dušno pastirstvo izročil. — Tudi ob Rajnu se redovno življenje množi.

Kolinske stoljne cerkve zavolj sedajnjiga denarniga pomanjkanja ne morejo s svincom kriti. Neki nosljar ali šnofar je v „Köln. Blät.“ svetoval, de naj bi za te stroške 100.000 nosljarjev prihranilo eniga leta svinčne zavitke,

v kterih imajo tobak shranjen. Drugi meni, de bi v izpeljavi bil majhen zaderžek, ker bi pošiljavni stroški vrednost darov mnogo zmanjšali, ako jih pruska vlada poštnine ne oprosti.

V Benedkah so možje prekucuhi zopet pokazali, kako znajo hišo Božjo spoštovati. Stoljni pridigar Zinelli, ki v spisih in pridigah razodeva, de je moder mož, ki red in pravico ljubi, krivica pa se mu gnjusi, je undan v cerkvi sv. Marka govoril od izobčenja in njegovih nasledkov. Prekucuhi, ki imajo sami zase kaj tenko čutilo, so bili mende kaj prizadeti in so jeli v cerkvi herkati in kašljati, poslednjič celo po kačje žvižgati, mermrati, in po kurje prascati. Pridigar jih oistro posvari ter naznani, de ga tako počenjanje ne bo od njegove dolžnosti odvernilo, in jih opomni, de naj gredó iz cerkve, ako se jim besede sv. vere ne priležejo; uni pa še hujši ropočejo in piskajo! Velik del poslušavcov se za pridigarja potegne in mu v besedi in obnašanji svoje dopadajenje na znanje daje, tako de so gerduni mogli odjenjati, in se iz cerkve umakniti. Policija je glavnim rogoviležem kvartir omislila in kavarne zaperla, v kterih so take brezbožne naklepe snovali, zlasti odkar Garibaldi v Sicilii bolj napredova. Iz tega naj se vsakdo uči možake prekucuhe spoštovati, kdor jih še ne pozná.

Iz Benedk. (Perdušavcam.) Neki kofetar, ki je pri keglanji svoje gospodarstvo zanemarjal, se je pred nekaj dnevi v pričo več ljudi bil zagrozil, de ne bo nikoli več igral, in pri prvi veči kugli, ki jo bo v roke vzel, naj ga mertud ubije. 6. tega mesca ga nekteri prijatli zopet k igri pregovoré. Komej pa de je kuglo zagnal, kakor od strele zadet na tla telebi. Mertud je njegovimu življenju konec storil.

Za škofjski stol v Vičenci so Nj. veličanstvo imenovali škofa trevizanskiga v. č. gosp. Giovanni Antonio bar. Farina; na tega mesto v Trevizi pa v. č. gosp. marchesa Luigi Canossa, korarja v Veroni. Za škofjo v Čanadu so imenovali v. č. g. Aleksandra Bonnaz-a, korarja in svetovavca deržavne namestnije.

Rimsko. Radovoljni darovi za sv. Očeta znesó že milijon tolarjev; vender le premalo zda, ker so izdajki silo veliki. — 20. in 21. uniga mesca so zvečer bili Rinaljani mesto razsvetlili v petnajstletni spomin, kar so Pij IX. rimski stol zasvedli. Bila je svetlava velika, — ceste in ulice vse razsijane, desiravno ni bilo prebivavstvo k temu ne siljeno, ne od gosposke posebej vabljen. Kdor hoče v Rimu, razsvetli, kdor noče pa pusti, nobeden zato po ulicah ne razgraja, s preklinjanjem in kamenjem ne dermasti, kakor imajo v navadi divji puntarji in marsikteri, ki drugim svobodo in oliko vsiljujejo, kakorsne sami pogrešajo. — V večer pred sv. Alojzijem so bili šli sv. Oče v cerkev sv. Ignacija, kjer je grob sv. Alojzija, in so molili na počivališu tega svetnika. Ko gredó iz cerkve, jih nasledva vsa množica, se sklene z velikim številam ljudstva, ki je na tergu čakalo, ter neprenehama kličejo: „Evviva il St. Padre! „Bog živi sv. Očeta!“ Zraven tega so z dlanmi pokali in z rutami mahaje znamenja svoje ljubezni in vdanosti na znanje dajali, de je moglo človeka v serce giniti. — De bi se vihar zoper cerkev Božjo ulegel, imajo zaporedama po vsih cerkvah tridnevno opravilo k Marii prečisti Devici, h kterimu ljudstvo prav obilno hodi.

— Ni davno ko so rekli sv. Oče nekterim kardinalam: „Vihar je odklenjen, povodinj puntarska rase, in bo še bolj in tako visoko se narašala in tako silne razdjanja napravila, de bodo verni in neverni prisiljeni, v tem spoznati roko Božjo.“ Pij IX. jasniši mem družih vidi, kaj mu bo prihodnost prinesla; on vidi pa tudi po terpljenji zmago sv. Cerkve: torej je miren in zaupljiv, in tudi maloserčne pri zaupljivosti ohrani. Britkost mu dela le toliko nesrečnih, ki v pogubljenjo dirjajo. — V Rim je prišla velika množica OO. jezuitov, ki jih je rezbojnski poglavar Garibaldi iz Sicilije pregnal. — V Parizu je bilo v treh dnéh pol milijona fr. na papeževu

državno posojilo podpisanih; v Kolinu ob koncu a. m. 400.000, v Lincu 2. t. m. 102.200. — Zbirka za sv. Očeta prihaja tudi iz Romanje po 500—1000 lir. Iz Indije so prinesli trije domačini 1000 funtov šterlingov, več del od ubožnih ljudi zbranih, v Rim.

— Pri sklepu tridnevne pobožnosti v cerkvi sv. Karla je imel kardinal Raisach pridigo in je v nadušenim govoru ljudi k zaupanju do Marije opominjal. Rekel je med drugim: „Veste, zakaj ravno zdaj nad sv. Očeta taki viharji vstajajo? To izhaja od tod, ker so nauk, da je Marija brez izvirnega greha spočeta, v versko resnico povzdignili, s tem so staro sovrašтво satanovo do Marije zopet podbudili, s to resnico so peklenko kačo boleče v nogo zadeli in vso njeno togoto zdrazili, — od tod je vsa hudobija svetá v zavezi s peklem zoper papeža in Cerkev; — tode le serčnost! v peto jih bo zalezovalo, le nar krajnišiga dela se bo lotila, svetno posest za nekaj časa poropala, — do pete jih bo satan zalezoval in škodoval — ali serca in glave sv. Očeta ne bo dosegel.

Laško. Preganjanje Cerkve na Laškem gre na skoke dalje. Škof v Piacenci je na 14 mescov kaznjen in za 1300 lir oglobljen; njegov veliki namestnik je dobil za leto ječo in 1000 lir globe; vsi korarji razun eniga po šest mescov ječe in po 500 lir odertila. — Kardinala Corsi-a, ki so ga bili s silo iz Pize v Turin vlekli, so kazni prostiga spoznali in se mende v Pizo verne. — Veliki namestnik Ratta je obsojen na 3 leta v ječo in mora 2000 frankov kazni in pravnino plačati, ker ni hotel za to Boga hvaliti, da je Sardin papežu Romanjo poropal. Knez Spada, častitljiv starček iz ene najimenitnejših rodovin v Bolonji in na Laškem ga je pred obsodbo in po obsodbi obiskal, je zanj globo in pravnino plačal, ter mu vsakteriga polajška ponudil.

Kjer država Cerkve in njenih služabnikov ne spoštuje, zastoj je misliti, da bi kdo tamkej srečin bil. Kako da se na Sardinskem godí, pričajo ondotni časniki. „Piemonte“ pravi: „Na Laškem imamo pekel, pravi pekel, imamo vice, prave vice, in namesto raja imamo predpekel, v katerim so vsi priprosti, kateri menijo da bo sedanji stan terpež imel.“ — „Cattolico“ vpraša: „Ali smo na Turškem! Nar poštenejši ljudje so v Genvi po cestah s kamni in gorjačami napadani itd.“ — „Cortemporaneo“ piše: Bolonja je izvoljena kakor derhališe zmikavtov in cestnih roparjev. Mirne mestnjane kadar koli si bodi napadajo, in občinska varnost je ob tla.“ — V mestu Prato na Toškanskem je neki prekucuh v kavarni z dvema pistolama divje rogovilil zoper papeža in fajmoštra tistiga mesta.“ Z eno bom vstrelil papeža, z drugo fajmoštra ubil,“ kriči, in treši eno pištol na mizo, ktera se pa sproži in — skorej v trenutku je bil mertev razgrajavec.

Francozko. Prepoved, škofovske razpise po časnikih razglasovati, je preklicana.

Škof orleanski Dupanloup je imel pri sv. Roku pridigo od dobrotljivosti in usmiljenja. Ko na leco stopi, so v znamenje počesčenja vsi poslušavci vstali; ginjeni z besedami, polnimi duhovniga mazila, so potem obilne darove v dobrotne namene pokladali; zunaj perstanov, naročnic in družih draždic se je samo denara 15.000 frankov nabralo.

V Švajci so zbirke za sv. Detinstvo lansko leto znesle blizo 25 tavžent frankov.

Angleška kraljica je do svojiga ljudstva razklic poslala, v katerim svoje podložne k čednosti spodbuduje in od pregréh odvrtača. Med drugim vsim stanovam terdo prepoveduje, v dan Gospodov po očitnih ali domačih hišah kvartati, kobrati ali sploh igrati, in zapoveduje, da mora sleherni ob vsakem dnevu Gospodovim spodobno in častitljivo pri Božji službi biti itd. Zapoveduje dalje duhovskim in dežel-skim sodnikom, da naj terdno čujejo, preiskujejo in zasačene pregrehe oestro kaznujejo, očitne igravnice in druge malopridne zbirala zatirajo, vsakoršno igre v očitnih in domačih hišah ob dnevih Gospodovih odvernejo, in skerbé, da kerčmarji med Božjo službo ne točijo, gostov v hišo ne spreje-

majo in v njih ostati ne pustijo, vse nasproti delajoče kaznujejo itd. — Te deželске naredbe anglikanske škofnje naj premišlujejo tisti vredniki in bravci obrezanih in neobrezanih časnikov, ki so se nad zveličavnimi vestnimi naredbami premisliškiga škofa hotli obesiti, — čuda da se niso!

V Bulgarii in Rumelii se zmiraj bolj pripravlja zedinjenje ločenih grekov s katoliško Cerkvijo. Poslednje čase se jih je samo v sereški okrajini do 20.000 od greškiga patriarha v Carjigradu ločilo ter se sklenilo z rimsko katoliško Cerkvijo, in nar veči del greških občin v Bulgarii namerja une nasledvati. Družniki bratovšine ss. Cirila in Metoda, kateri se tudi pri nas še zmiraj množijo, imajo zanesljivo velik delež nad to za katoliško Cerkev veselo dogodbo. „Molitev oblake predere.“

Druzi sklenjeni s Kurdi in Beduini strašno zdelujejo po zemlji keršanskih Maronitov. Mesto Zahle so napadli in 1000 ljudi pomorili, in razun tega mesta neki 160 vasi popalili in poropali, ne ženam ne otrokam prizanesli. Mertve trupla leže in po potih in vertih cele dni, in bojé se, da bi kuga ne vstala. Psi iz mesta Sajde so skupaj derli in gnijoče merlice žerli. O. Bellotet, jezuitarski prednik, O. Buonacina in 6 maroniških duhovnov je podavljelih. Francoski gerb so odtergali, potaptali in sežgali. Tako pišejo listi; če je vse tako, se bo pozneje slišalo. — Grozovitnosti na Libanu tudi že v Palestino segajo; že so Druzi Sajdo oklenili. 5000 Beduinov razdeva tiberijsko okrajno; bojé se za Nazaret in notranje mesta.

— Iz poznejših naznanil še pristavimo, da so grozovitneži v samostanu najsvetejšiga Zveličarja 17 menihov pobili in vse poropali in požgali. Tako tudi v 4 družih samostanih. Od ondot so ropnili v mesto Džis-zin in njegovo okrajino in so ravno tako delali. Kristjani, ki so bežali, so bili na potu proti Sajdi od družih roparjev napadeni in do 1600 katoliških Melhitov vsakteriga stanú je bilo poklanih, med njimi tudi več duhovnov. Tako se je godilo tudi po več družih okrajinah.

V Zahle so grozovitneži pri baziljanskim samostanu prederli, v kteriga cerkev je bilo veliko ženstva pribežalo in tamkej med jokam in vpitjem otenja čakalo; kar Druzi v cerkev ropnejo. Zastoj so bile prošnje in vpitje! Zaporredama jih iz cerkve vlačijo in ob glavo devljejo. Mislijo da bi utegnili do 200 tako poklanih biti. Nečloveki so toliko keršanske kervi prelili, da se je skorej bredlo v nji. V predmestji Moallahah so šolo z otroci v nji zapalili in nikomur niso pustili bežati. Tako delajo nejeverci s kristjani! Kam čuda! Sej tudi keršeni ropajo in svoje brate koljejo.

V evropejski Turcii živi do 700.000 katoliških kristjanov, zmed tih je kacih 150 tavžent v Bosni, in v zvezi s Hercegovino do 200.000. Hercegovina ima že delj časa apostoljsko vikarijo ali namestnijo, bosniški katoličani so že le l. 1855 dobili apostoljskiga namestnika učeniga franciskana v. č. O. Marijana Sunjiča, ki v kakih 10 jezicih govori in piše. Zmed 30 franciskanskih samostanov, ki so se nekdanj trudili za ohranjenje katoliške vere v Bosni, so samo trije preživeli viharje hudih časov. V letih je sedaj nekih 130 00. franciskanov, Bosnjakov, ki sami v deželi dušno pastirstvo imajo. Sedanji sultan jim je sicer privolil, zopet samostane in cerkve zidati, tode pri nar britkejši revšini si ne morejo tega privoljenja v prid obračati. Med drugim dobivajo od družbe čistiga spočetja, ki je bila l. 1857 na Dunaji vstanovljena, nekaj pomoči; tode vsim potrebam to ne more kaj. — Kakor pa se na Libanu godí, tako pišejo tudi iz evropejske Turcije hude reči od zatiranja ubožih kristjanov po prenapetih mohamedanih.

V jutrovi Indii, pravijo naznanila v „Kath. Bl.“ je veselo upanje za spreobrnjenje ondotnih razkolnikov ali ločencov in tudi nejevernikov. V Negapatami so imeli pretečeno leto do 50 posebno znamenitih spreobrnjenj. Zdjaj podučujejo v katoliški veri nekdanj po vsi deželi slovečiga čarnika ali copernika. Ko je bil ta človek sinú dobil, je vprašal eniga demonov, kakošno ime naj mu

dá? Otrok pa se je pri vsakim ponujenim imenu na vsem živutu tresel, dokler ni neki kristjan svetoval, de naj ime Jožef izvoli, — in pri ti priči so kerči jenjali. To je vražnika naklonilo, de je jel zastran sv. Jožefa in katolištva oprasaevati, in se mu je scasama sklep dogodil, katoliško vero sprejeti. — Protestanstvo je z denaram neke verne pridobilo, nima pa sploh nič veljave in se merzijo ga; ljudstvo pravi, de to je le vera zloznosti in mehkote. Neki brahmin (indijanski nejeverec) protestanške pridigarje, ki z „bibliami“ in „traktätelni“ po deželi hodijo, večkrat na verski prepír kličé; — neki dan je bil eniga pričo 3—4000 ljudi v velik zasméh pripravil. Ko se je pa neki katoličan v prepír z brahminam ponudil, mu je uni rekel: „Zoper vašo vero nimam nič, prav dobra je.“ in kolikorkrat se mu je katoličan k prepíru ponudil, se je brahmin vselej ogradil s hvalami do naše vere. — Une dni je bil poglavar protestanske vere v Negapatamu obiskal ondotno jezuitarsko prebivalise in je veliki zbrani množici rekel: „Moji otroci, veste, de ste v šoli posebno pobožnih mož, ki so pripravljeni vse za vas storiti, ki so iz reda, kteri ima ime našiga učenika Jezusa, in svoje časti v tem íše, de po Njegovih stopinjah hodi. Nasledvajte jih, potem bote koristni ljudje za službo v veri in človeški družbi.“

Na otoku St. Domingo v srednji Ameriki je izvoljen prvi vikári škof zamurec v. č. gosp. Anton Zerezano.

Na otoku Madagaskar-u je po kraljičini smerti tron dosegel njen stričnik, ki je dober katoliški veri. Morebiti tudi tamkej bje ura zveličanja.

Nektere iskrice.

Spisuje J. B.

Kristus križan!

Kristus je bil zunaj Jeruzalema križan, zato, de judje niso mogli skriti te zveličavne klavne daritve, in zato, de nihče ni mogel misliti, de je samo za prebivavce Jeruzalemove Kristus terpel in to daritev opravil. (Sv. Tom. Akv.)

Kristus je blizo Jeruzalema hotel križan biti, ker je bil Bog to mesto od vsih družih za navadne daritve izvolil, katere so bile podobe Jezusove daritve na križu v večno spravo grešniga sveta z Bogam. (Sv. Tom. Akv.)

Kristus je v obljudljeni deželi hotel terpeti, ker je sreda naljudeniga okrožja zemlje, v znamenje, de naj bo sadú njegoviga terpljenja ves svet deležin. (Sv. Tom. Akv.)

Gora Kalvarija, kjer je bil Kristus križan, se imenuje kraj mertvaških glav, ker so na tem morišu mertvaške glave sem ter tje ležale, in je bila tudi Adamova glava neki tukaj pokopana. (Sv. Avg.)

Kristus je bil spomladi ob času enake dolgosti dne in noči križan, ker je hotel svet odrešiti ob tistim času, kakor je bil stvarjen, to je, spomladi. (Sv. Tom. Akv. in Sv. Avg.)

Kristus se je dal pred križanjem svojih oblačil obropati, zato, de bi tudi mi grešno nagnjenje odložili, stariga človeka slekli in noviga oblekli, rešeni posvetniga za Jezusam hodili. (Sv. Hieron.)

Oblačil obropanemu Kristusu je presveta Devica Marija platneno opasilo pred križanjem podala. (Sv. Anzelm.)

Po slečenih oblačilih Kristus poklekne na tla, povzdigne svoje roke, se daruje Očetu v klavni dar, objame križ, ga kušne in potem se dá rabeljnam križati. (Tom. Rupert.)

Kristusov križ je bil iz dveh porezancov štirvoglatih skup zbit. (Sv. Hieron.)

Ta križ je bil neki iz hrastoviga lesa, kakor se verjetno posname iz tistiga veliciga kosa, ki je v Rimu v lepi cirkvi sv. križa shranjen. (Cyp. Evoh. Sech.)

Kristusov križ je bil štirvoglat v spomin in znamenje, de bodo njegoviga sadú vsi štirje deli sveta deležni. (Hier.)

Kristusov križ je bil, kakor terdijo, petnajst čevljev dolg in osem širok. (Pacc.)

Skrivni pomen križa: Zgornji del pomeni odperete nebesa, spodnji končanje smerti, desni podelitev gnad, levi odpušanje grehov. (Lud. v Sax.)

Kristusa so štirje rabeljni križali: Pervi je deržal njegove noge, drugi levo roko, tretji desno roko, četerti je pa dolge žeblje skoz nje zabijal. (Sv. Bonav.)

Ko so Kristusa na križ pribijali, je Marija v medlevice padla, ko je tolčenje kladev zaslišala. Na to je jokaje zdihovala v premolkovanih besedah: O moj sin Jezus! Jezus, moj Sin! ko bi jaz mogla za te, s tabo umreti: Jezus, moj Sin! moj Sin Jezus! (Pacc.)

Kristus je bil ob 12 križan. Zato je francoski kralj Ludvik 1426 po vsem kraljestvu ukazal opoldne zvoniti. (Canis. Gaguin. Genebr.)

Kristus je tisti dan umerl, kakor je bil spočet, 25 šusca. (Sv. Avg.)

Kristus je bil na križu proti solčnemu zahodu obrnjen, proti Evropi,

Kristus je na križu glavo nagnil, naznanovaje de je pri volji spokorniga grešnika v znamenje miru in sprave kušniti.

Domače duhovne vaje,

svetó živeti in zveličano umreti.

(Dalje.)

Očiševanje od odpustljivih grehov iz navade.

— Sedemkrat pade pravični (Pregov. 24, 6.), vender se pravičin ostane, ker ne pade v velike grehe in ker ne pade iz prederznosti. Ako si pa iz neskerbljivosti nakoplje navado tacih padcov, in si ne prizadeva padce zmanjšati; kakošna bo pred neskončno svetim Bogam njegova duša! Kakošna bi bilo telo, ko bi mu neprenehama — če tudi majhne rane vsekoval? Kakošna koža je, ako se neprenehama novi mozuli delajo? Gotovo bi te bilo groza, ko bi vidil svojo z neprenehljivimi odpustljivimi grehi omadeževano dušo, kakošna je pred svetostjo Božjo.

Taka neskerbljivost male grehe doprinašati, budi Bogú zamerzo do tebe; dela tvojo dušo nezmožno, velike reči za Božjo čast doverševati; ti nakopava zaničevanje tvojiga bližnjiga; zaderžuje napredovanje v dobrim; ti zasluži hude strahovanja. Terpljenje v vicah se lahko zasluži: ali težko, silo težko se je za pogreške pokoriti.

Nasprotni pomočki so: Čuj, varuj se, silo si delaj! Čuj, de spoznaš, na kateri greh si se hijši razvadil, ktera je njegova korenina? Varuj se že naprej tistih priložnost, ki te v greh vabijo; delaj silo svojim nagnjenjem. Bolj ko so nevarne, bolj se jim ustavlja. Ložej, ko te v smertni greh pahnejo, bolj ko so pogreški tudi bližnjimu spotikljivi, hujsi nasledke ko imajo: bolj so škodljivi in nevarni; kakor navada slabo moliti, družih ljudi pogreške in pomote grajati, godernjati, sam sebe in svoje reči hvalohlepno povzdigovati itd.

Duhovske zadere.

V ljubljanski škofii. Ljubenska fara je ondotnemu namestniku gosp. Antonu Zarniku podeljena, Šentjurska pri Svibnu pa gosp. Jožefu Bevku, kuratu na Križni gori pri Ložu.

Pogorori z gg. dopisovavci.

G. — r. — : Od „t—k“ se nam primerno zdi zdaj molčati, de posvetnosti pristudeniga še bolj ne pristudimo in cvetlice v kalu ne plevemo. Pervi oddelik se je mogel zavolj deržinskih posebnosti nekaj obkrajšati. — G. Č.: Smo hvaležni za vse in prosimo večkrat kaj. — J. K.: Bo prav prišlo. —